

Na bestudering van de enquête over Europa is mijn conclusie: geen idee wat de Nederlander wil.

Trouw 26 mei 2006

Mieke Telkamp vroeg het zich al af: waarheen leidt de weg die wij moeten gaan? Een belangrijke vraag. Want voor wie niet weet welke weg moet worden ingeslagen, is elke weg goed.

Telkamps diepe inzichten komen goed van pas bij het verklaren van de crisis waarin de Europese Unie zich bevindt. Politieke leiders konden het nooit eens worden over de zogenoemde finalité; het eindpunt van de Europese integratie. Zonder zo'n beeld is het niet mogelijk uit te leggen waarom een bepaalde koers wordt gevaren. Het gevolg is voortmodderen en een opeenstapeling van beleid waar de gemiddelde burger geen brood van kan bakken.

Ik had gehoopt dat de regeringsenquête nederlandineuropa.nl inzicht zou verschaffen in het soort Unie dat de gemiddelde Nederlander wenst. Dat zou politici helpen de finalité te bepalen. Er zijn twee brede richtingen: een echte politieke unie of een vrijhandelszone. Met andere woorden, gaan we door op het integratiepad of laten we de Unie verwateren tot een economisch samenwerkingsproject? Na bestudering van vragen en antwoorden is mijn conclusie: geen idee wat de Nederlander wil.

Wel is opvallend hoe positief er over de Unie wordt gedacht. Er is steun voor het lidmaatschap van de Unie (65 procent) en meer economische samenwerking tussen de lidstaten (59 procent). Dat zijn opmerkelijke cijfers omdat er geen goed zicht is op de bijdrage van de Unie aan de welvaartstijging. Minder dan de helft van de respondenten weet dat de bijdrage positief is, terwijl 28 procent denkt dat we door de Unie slechter af zijn. Mijn conclusie is dat er tenminste steun bestaat voor de Unie als economisch project.

Maar hoe zit het voor de steun voor de Unie als politiek project. Wat bindt ons? Is het een club van landen die door de joods-christelijke traditie wordt verbonden? Je zou denken van wel, gezien de overweldigende oppositie tegen de toetreding van Turkije (68 procent). De veronderstelling wordt versterkt door de visie dat de Unie ongeveer af is (48 procent) en dat slechts landen als Noorwegen nog lid mogen worden (87 procent). De veronderstelling wordt echter weer ontkracht door verdeeldheid over de vraag of het islamitisch karakter van Turkije toetreding belet en de angst dat toetreding van een groot arm land onze welvaart naar beneden haalt. Dus toch weer die economie?

Voorstanders van een politieke Unie moeten vooral een helder beeld van Europa in de wereld hebben. De opkomst van Azië, de verwijdering tussen Europa en Amerika, het internationale terrorisme en criminaliteit en de zekerheid om van energie voorzien te worden, eisen dat de politiek met één stem spreekt en een gemeenschappelijke externe politiek voert. Alleen dan kunnen we gezamenlijk onze belangen beschermen en onze zo geroemde humanitaire waarden in de wereld bevorderen.

Internationaal beginnen deze vraagstukken de agenda te domineren. Maar de vragen van nederlandineuropa.nl gaan eigenlijk alleen maar over de interne beleid van de Unie. Hoe de Nederlander over Europa in de wereld denkt, wordt nergens gevraagd. Is het goed dat de Unie de vrede bewaart op de Balkan en dat binnenkort in Congo gaat doen? Moeten we energie alleen maar in handelspolitieke termen zien of gaat het hier om voorzieningszekerheid die mede het buitenlands beleid moet bepalen? Moeten we samen onze belangen kunnen beschermen? Is daarom een krachtadiger buitenlands beleid met een Europese minister van buitenlandse zaken en meer militaire integratie nodig? Als deze vragen niet worden beantwoord krijgt Mieke Telkamp geen antwoord. Er blijft onduidelijkheid bestaan over de gewenste Europese Unie. En de burger blijft wantrouwig omdat hij Europees beleid geen plaats kan geven. De enquête geeft hooguit antwoord op de helft van de vragen. Een gemiste kans.

Rob de Wijk